

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an: 12 coroane
Pe 6 luni: 6 "
Pe 3 luni: 3 "
Un număr 24 bani

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI
MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

O zi istorică în Caransebeș

Iubită nație românească!*)

Lanțurile tirăniei maghiare au căzut de pe trupurile noastre. Le-au rupt sângele jertfit de frații noștri din regatul liber; le-au rupt surorile noastre latine: Franța și Italia; le-au rupt puternica Anglie; le-a rupt în-teleptul Wilson.

Incepând dela regele Bela III și până azi, poporul român din Transilvania și Ungaria a suferit cele mai mari nedreptăți și impilări, cele mai grozave prigoniri și chinuri tru-pești și sufletești.

Sufletul nostru românesc ne-a fost încătușat de veacuri, căci pietrii grele ca de moară apăsau pieptul nostru. Preste tot nu există în lume popor, care să fi suferit mai mult, ca noi. Sate și ținuturi întregi sunt isto-vite de foame și sărăcie, pe când toate lichelele și veniturile, ca niște lipitori flămânde, ne-au supt sângele și și-au adunat de pe spatele noastre averi de sute de mii și chiar de milioane, sub ocrotirea și cu sprijinul sistemului de guvernare, care le-a trimis și octroat pe capul nostru.

Chiar și jertfele enorme, ce le-a adus poporul român în cursul acestui război pentru »tron și patrie«, ni le-au răsplătit cu temnițe, cu răpirea ilegală a școalelor primare din Ardeal, cu oprirea de-a ne mai cumpăra un petec de pământ; iară tronul — ca suprem comandant al armatei — ni-a poruncit nu numai să luptăm împotriva vestitorilor libertății popoarelor, ci ne-au silit, ca să comitem barbaria de-a pușca și în frații noștri de sânge.

Ba și pe mine m'a amenințat vechiul guvern feudal cu **pedeapsa regelui**; iar într'un alt laborator

diavolesc niște renegați au făurit nu de mult, chiar deținerea și destituirea mea. Și acestea pentru ce? Pentru că și în cele mai grele momente mi-am apărat, cum am știut mai bine, — cu demnitate și hotărîre — neamul și așezămintele lui.

Dară duhul dumnezeesc din puternicele principii de libertate, propoveduite de Wilson și de ententă, a prăbușit guvernul mizerabil cu pe toți «eroii» sistemului vechiu în intunecul reacțiunii, din care s'au născut; și la lumina zilei s'au ridicat și la putere au ajuns elementele cinstite și democratice ale neamului maghiar, cari promet dreptate și deplina libertate și pentru celelalte națiuni din țară.

Ca oameni și creștini ne bucurăm din tot sufletul de succesul națiunii maghiare și îi dorim tot binele în viitor; dară noi — Românii — vrem să ne conducem înșine și să fim stăpâni pre noi și toate ale noastre.

lubiți fi!

Cu toate că se mai află «viteji» răsleți, cari — ca la Borlova — sub pretext de-a restabili ordinea, dar de fapt din ură față de noi — mai varsă sânge românesc de copil nevinovat: — totuși în curând vor ști și aceștia, că robia noastră s'a sfârșit pentru totdeauna.

Națiunea română își va croi în-sași soartea și viitorul său cu ajutorul fraților români de pretutindenea și cu ajutorul factorilor mondiali și internaționali, cari ne sunt binevoitori:

Un țaran din mulțime: „Trăiască România mare!” †

Vom fi mulțumitori și acelor Maghiari, cari ne vor sprijini în această direcțiune.

Și până atunci vă indemn pe voi și pe toți Românii, ca — precum veacuri de-arândul — nu ne-am pierdut bunul

†) Srijnal conc a strigat asta omnia a fost profesorul Pavel Grece

cumpăt, — așa nici mai ales acum să nu-ne pierdem răbdarea, ci să păstreze toți ordinea, buna liniște și să cruțe vieața și avutul de-apropelui, chiar și a acelor străini, cari ne-au fost rău-voitori, căci numai ca element de ordine vom da dovezi la lume, că suntem urednici de deplina libertate, de acea libertate, ce se cuvine națiunilor celor mai civilizate. Destrăbălările anarhice, ce le-au văzut ai noștri prin Rusia și aiurea, nu-i iertat să ni le însușim. Poporul român să rămână cum a fost totdeauna, nobil; deci să nu ne compromitem nobleța sufletului prin nesocotință și ușurătate; și mai ales frumoasele zori ale libertății — ar fi păcat — să le întunecăm cu porniri de vandalism copiat. Dincontră să iertăm tuturor — toate, și celor-ce ne-au asuprit, pentru bucuria re-învierii neamului.

Iară, — ca să putem ajunge acest scop mareț — vă sfătuiesc, ca tot natul — cu mic cu mare dela vlădică până la opincă — să fie supus neclătit și neînfrânt al partidului național român.

Toți ridică mâinile strigând: »Jurăm credință!»

Porunca consiliului central sau a **marelui sfat național—român** trebuie să fie sfântă tuturor, și atunci cu ajutorul lui Dumnezeu în curând vom ajunge acea **mare zi cu soare**, acea **mare sărbătoare**, în care cu toții vom înălța rugăciuni fierbinți de mulțumită cătră Cel de sus, carele ocârmuește lumea și popoarele ei; apoi cu lacrimi de bucurie vom încinge hora mare-mare a unirii tuturor Românilor din hotare în hotare...

Trăiască marele sfat național român!

Trăiască redeșteptarea neamului întreg!

Binecuvântarea Noastră arhie-rească asupra lucrărilor lui și a conducătorilor lui.

Doamne fi în veci cu noi, și cu toți cari împlinesc voia Ta!

*) Cuvântarea Prea Sfinției Sale părintelui episcop Dr E. Miron Cristea rostită la manifestarea națională din 25 Octomvrie a. c.

Adunarea Națională

Slobozind stăvilarul iazului, potopul de apă cutremură cu un gămăt văzduhul și pornește în goană nebună la vale, prăvălind toate obstacolele ce-i stau în cale.

Întocmai ca apele sunt și popoarele. Încătușate veacuri de-arândul de o anumită clasă privilegiată de oameni, sau de alte popoare mai tari, ele adună în sufletul lor potopul de ură asuprită, ca la prilej dat aceasta să izbucnească cu putere elementară în revoltă răzbușătoare.

Revoluțiile, ce e drept, cer jertfe. Dar aceste jertfe sunt sămânța cea mai bogată a drepturilor și a libertății națiunilor răsculate.

Poporul maghiar s'a răsculat în contra asupritorilor săi de veacuri: în contra Austriei-germane, care i-a supt bogăția pământului, și în contra propriei sale aristocrații, care i-a vândut independența sufletască, copleșindu-i tot mai mult cu absolutismul rușinos de castă oligarhică. Și și-a ajuns scopul: Poporul a devenit suveran, dispunător asupra sorții sale. *Democrația a învins în statul ungar.*

Dar a învins în mod firesc în lupta sa de a suprima străduințele spre libertate națională ale multelor națiuni subjugate, cari alcătuiau acest stat, și pe poporul maghiar.

Națiunea maghiară a devenit liberă, dar liberă a devenit și națiunea română, care în procesul acesta sublim de *primenire*, s'a dovedit a fi la înălțimea demnității sale naționale. Cu abatere dela excese sporadice inconștiente, nici cea mai mică prăvălire de răzbușare nu se poate atribui acestui popor blând, înțelept și nobil, care o mie de ani a încuiat în sufletul său durerea mornită a împilatului. Din contră, constituit și în cele mai îndepărtate cătune în sfaturi și garde naționale române, încrezut în tăria proprie de viață, binecuvântă, în frăție cu celelalte națiuni conlocuitoare, măritul răsărit al *Învierii*.

Ziua Învierii să ne luminăm deci popoare, căci din moarte la viață Cristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei-ce îți cântăm astăzi cântare de învingere!..

Și noi, Români acestui istoric oraș românesc, am prăznuit, joi în 25 Octomvrie a. c., *veselia cea vecinică*: *Învierea noastră națională.*

Cadrelle acestui praznic sunt următoarele:

Sala cea mare a magistratului orășnesc, dimpreună cu toate coridoarele, erau îndesuite încă cu mult înainte de terminul anunțat pentru începerea adunării. Galeria era împodobită de toate damele române din localitate, și tot de pe această galerie fâlfăia mândrul nostru tricolor. Domnișoarele se grăbiau a împărți fiecărui participant câte o cocardă națională. Sosirea frunțașilor noștri este subliniată de urale. Precis la orele 6 masa prezidială este ocupată de protopopul Andreiu Ghidiu, directorul Dr. Petru Barbu, secretarul Dr. Cornel Cornean și înv. dir. Iuliu Vuia.

Adunarea aclamă de președinte pe părintele Andreiu Ghidiu, iar de notar pe Iuliu Vuia.

Președintele rostește următorul discurs:

*Iubiților mei ascultători!
Domnilor și fraților!*

Mi s'a dat onorifică însărcinare, ca să deschid și să conduc adunarea din seara aceasta.

Am primit însărcinarea și voi să o duc la îndeplinire cu conlucrarea DVoastre a tuturor.

Se ivesc zorile unor zile mai senine și mai binecuvântate de Dumnezeu, de cum au fost acelea, cari le-am petrecut.

În aceste momente, cari vor deveni momente istorice, trebuie să ne avântăm la înălțimea situației!

Trebuie să abandonăm, după cum s'a mai zis chiar în această sală și după cum cred că e și convingerea DVoastre, toate considerantele personale și locale: una să fim acum nu numai în cugete și simțiri, ci și în fapte.

Noi Români suntem un popor, care în urma întâmplărilor, cari se deslănțuesc, am ajuns la dreptul deplin a dispune liber de sine între marginile legilor și a binecuvințe, de a se organiza și a intra acum în concertul popoarelor libere.

Să căutăm dară să ne facem vrednici de momentul mare istoric! Să nu ne pierdem cumpătul și să nu ne facem vinovați de exagerări și tulburări chiar pentru sărbătorirea momentului acestuia istoric, ca și întru aceasta să preamărim pe Dumnezeu și să ridicăm vrednicia neamului românesc!

Astăzi avem un singur organ de viață proprie: *sfatul național central român*, carele e recunoscut de statul național unguresc și de noul guvern al patriei. În jurul acestui sfat mare național să ne grupăm!

Și pentru ca să ne putem grupa și noi Caransebeșeni și jurul, sunteți astăzi chemați să pregătiți calea și tot ce este de lipsă. — Cu acestea vă salut cu toată dragostea și căldura inimii mele și declar adunarea de deschisă.

Aplauze răsplătesc vorbirea frumoasă a părintelui protopop, cari numai atunci înceată, când încep să pătrundă vorbele înțelepte ale dlui Dr. Petru Barbu. Vorbirea părintelui Dr. Barbu e în liniamente generale următoarea:

Dintr'un nouaș ivit în partea de miază-zi a țerii noastre se desvoaltă o vijelie cumplită, ce amenință cu prăpăd întreaga Europă. Aceasta e icoana războiului de 50 de luni, început și purtat de diplomația oligarhică sub diferite lozinci false. Cea din urmă și cea mai plauzibilă lozincă a fost „*apărarea proprie*”... Adevăratele cauze ale războiului au fost interesele egoiste de persoane, de straturi sociale și de națiuni fictive, pentru cari milioane de oameni și-au jertfit în neștire avutul și sângele... Ideea creștină și democratică: „*propria dispunere a popoarelor asupra sorții lor*” a demască diplomația și a prevestit pacea. Această idee ajunsă la fronturi silesc armistițiul.... Ziua de astăzi, în care sărbăm înfăptuirea ideii mărețe, de care e pătrunsă acum toată lumea, „este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa”. Ne bucurăm, căci am scăpat de lanțurile trecutului; ne veselim, căci suntem liberi. Libertatea este cel mai mare bun pământesc al omenimii, dacă o folosim spre binele propriu și comun; la dincontră este o sabie ascuțită în mâna unui copil mic.

Urmează d-l Dr. Cornel Cornean, care rostește, după notele ce mi le-am făcut, următoarele: *Trăiască libertatea, egalitatea și frățietatea!*

Frați Români!

Revoluția dela 1848 a sfărâmat cătușele iobăgiei de veacuri și a înălțat țaranul legat de glie la treapta de *om liber*.

Acum, după 70 de ani, din nou se cutremură pământul în toate încheieturile sale și — *dreptul de dispunere al popoarelor asupra sorții lor* aruncă în pulbere coroane de împărați, prăbușește tronuri, distruge păreții cari despart dintre olaltă diferitele caste de oameni, scoțând învingătoare *idea democrației*. Omenimea numai acum începe să înțeleagă rostul adevărat al libertății, egalității și al frățietății. Și abia acum, după ce s'au stins milioane de vieți omenesti, este în stare această treime să amuțască tunurile și să sfarme oțelul armelor. Români! Stăm în fața unui fapt împlinit. Pe ruinele împărățiilor, cari au apus, se ridică state noi, *națiuni libere*. Națiuni, cari singure își cresc viitorul, așa după cum le învață Dumnezeu și mintea conducătorilor lor.

Monarhia austro-ungară și-a dat obștescul sfârșit. Dumnezeu să-o ierte! Națiunile, cari au alcătuit-o, își îndreaptă acum pașii cu hotărâre spre independență. În fruntea lor pășește națiunea română, asuprită veacuri de-arândul....

De acum înainte numai noi suntem stăpâni pe viața noastră, pe viitorul nostru.

Drept aceea și până vom avea prilejul să ne pronunțăm liber, neinfluențați din nici o parte asupra sorții noastre, comitetul partidului național român, constituindu-se în *Sfat național român*, a luat în mână conducerea neamului.

Ne-am adunat deci astăzi, noi cetățenii acestui oraș, ca să jurăm credință acestui Sfat național, ne-am adunat ca să spunem lumii și să se știe, că *nu ne răsvrătim în contra nimănui*, ci în bună înțelegere cu toate neamurile de pe fața pământului ne vom elupta întruchiparea idealului nostru național.

Zilele, pe cari le trăim noi acum, sunt zile mărețe, zile istorice, cum n'a mai pomenit neamul românesc. Măreția aceasta avem însă să o mulțumim în primul rând mucenicilor neamului, cari dela 1848 începând până la vifonița zilelor noastre, și-au dat viața, aducându-o drept jertfă pe altarul națiunii române. Cuvine-să deci închinare acestor umbre sfinte, închinare eroilor, cari ne-au dat libertatea națională. Vă provoc să juruim deci cu toții, că le vom statornici în inimile noastre pentru totdeauna amintirea și că ne vom arăta pururea vrednici de jertfa lor, atât de scumpă neamului.

Urmează descrierea măreței adunări naționale de pe câmpul libertății dela Blaj, apoi schița portretului de erou național al lui Avram Iancu, și în liniamente generale luptele dela 1848. Se trec în revistă momentele de căpetenie ale străduințelor noastre naționale până la izbucnirea războiului mondial, precum și tendințele guvernurilor, ce s'au succedat, de a desbrăca națiunea română de toate drepturile sale.

Apoi continuă: Cuminecați astfel în sufletul nostru românesc, așteptăm cu credință nestrămutată minunata „*Înviere*”, ca să putem, după atâta amar de veacuri de

urgie, mărturisi cu Avram Iancu: „*Noi suntem oamenii libertății*“.

Lanțurile s'au prăbușit. „*Deșteaptă-te Române*“ și strigă dela baierile inimei tale: *Trăiască libertatea, egalitatea și frațietatea!*

După acestea propune următorul proiect de rezoluție:

1. Cetățenii Români ai orașului Caransebeș întruniți în 25 Octomvrie 1918 st. v. în adunare națională și cu provocare la hotărîrea luată în 12 Octomvrie 1918 de comitetul executiv al partidului național român se constituie în Sfat Național Român în Caransebeș.

2. Acest Sfat se supune întru toate Sfatului Național Central al Românilor din Ungaria și Transilvania, care e unicul for chemat să hotărască asupra sorții națiunii române.

3. Sfatul Național Român din Caransebeș începând cu ziua de azi, ca organ reprezentativ al Românilor Caransebeșeni, i-a asupra sa apărarea drepturilor acestora, având cetățenii orașului a se supune întru toate dispozițiilor luate de acest Sfat.

I-a cuvântul acum d-l căpitan Ioan Maniu și spune că ofițerii români din Caransebeș, îndemnați de dragostea ce o poartă neamului românesc, s'au constituit și ei, tot în aceeași zi, cu scopul de a susține ordinea publică și a asigura viața și averea singuraticilor, în sfat militar român, supunându-se întru toate sfatului militar român central și oferind totodată sfatului național român din localitate tot sprijinul. Promite sărbătorește în numele sfatului militar, că ori și când, ori și unde va cere consiliul național român ajutorul lor, vor sări cu toții, ca lucrând mână în mână, să ne vedem cât mai în grabă realizate nizuințele noastre naționale.

Locotenentul *Dr. Alexandru Morariu* ceteste apoi următorul protocol, luat în 25 Octomvrie a. c. în adunarea soldaților români dislocați în Caransebeș. Prezenți au fost următorii: Căpitan Ioan Maniu, locotenenții *Dr. Alexandru Morariu*, *Dimitrie Șiclovan*, sublocotenenții *Ștefan Bornuțiu*, *Nicolae Ijac*, *Vasile G. Miloia*, *Isac Rădulescu*, *Floria Daia* și stegarul *Achim Jumanca*.

„Ca președinte a-l adunării se alege dl căpitan Ioan Maniu iar notar locot. *Dr. Alexandru Morariu*.”

Dl căpitan Ioan Maniu în vorbirea de deschidere în cuvinte însuflețite arată necesitatea și datorința soldaților români din Caransebeș de a se constitui ca sfat militar român. Iniințarea lui se pune la ordinea de zi.

Soldații prezenți cu entuziasm și unanim își exprimă dorința înfăptuirii sfatului militar român.

Dl președinte, căpitan Ioan Maniu, enunță împlinirea dorinței acesteia și declară sfatul militar român de constituit.

Se alege un comitet de 5 membri și anume: căpitan Ioan Maniu, locot. *Dr. Alexandru Morariu*, locot. *David Popoviciu*, sublocot. *Nicolae Ijac* și sergent-majorul *Ioan Forfota*.

Pentru a-și fixa și concretiza misiunea și rolul, sfatul militar român aduce rezoluția următoare:

Sfatul militar român din Caransebeș — constituindu-se — se declară organ executiv al sfatului național român local și împreună cu dânsul supus marelui sfat național român central, și de datorință

primordială își împune serviciul pentru restabilirea și susținerea ordinii și a liniștii, reclamate de realizarea prefacerilor în curgere.

Se încredințează locot. *Dr. Alexandru Morariu* să aducă la cunoștința sfatului român rezoluțiunea aceasta și să înmănueze protocolul luat la adunarea de constituire a sfatului militar român.

După acestea reie cuvântul d-l *Dr. Cornel Cornean* și continuă cu propunerea rezoluției:

4. Sfatul național român din Caransebeș luând la cunoștință, că în oraș s'a constituit sfatul militar român, hotărăște înființarea unei garde naționale române în scopul asigurării siguranței publice. Iar până la organizarea acestei garde naționale, dăm tot sprijinul poliției orașenești pentru susținerea ordinii publice în oraș.

5. Sfatul național din Caransebeș aducând la cunoștința fruntașilor ținutului nostru constituirea sa, îi roagă, ca punându-se în legătură cu Sfatul Național Român, să purceadă la fel atât în ce privește ținuta lor națională, cât și organizarea de garde naționale civile, întru apărarea ordinii și a siguranței publice în satele noastre. —

Adunarea primește cu unanimitate și cu însuflețire rezoluția propusă și făgăduiește solemn credință și supunere Sfatului Național Român.

După acestea urcă tribuna avocatul *Dr. George Lăbonțiu*, care rostește următoarele:

Frați Români!

Conducătorii din loc ai neamului românesc în urma prefacerilor istorice, — de o parte din îndemnul lor, de altă parte la dorința poporului, — v'au chemat la această mare și frumoasă adunare națională, în care să hotărîți asupra sorții poporului românesc mult încercat. Î-mi saltă inima de bucurie, că ați dat ascultare buciului de chemare și v'ați prezentat în număr așa de mare, ca să hotărîți asupra libertății neamului românesc și să-l scoateți din sclăvie. Ați primit propunerile prezentate de antevorbitor cu un entuziasm de nedescris și din împrejurarea aceasta am constatat, că DVoastră n'ați avut lipsă să vă aducem argumente, ca să vă convingem că e bine să hotărîți așa cum ați hotărît, pentru că ne-am convins cu toții, că în inimile DVoastre de Român arde focul libertății naționale. Acum însă văd din intenzitatea focului vulcanic, erumpt deodată, că în inimile DVoastre de mult ardea acest foc sfânt al libertății naționale, dar aceasta a fost înnăbușit de o spuză groasă în timpul de cercare și acum *suflând alt vânt mai prielnic spuză s'a răspândit* și focul sfânt al libertății a izbucnit în manifestarea de azi, în această sfântă zi de mare sărbătoare. Să ne încălzim la acest foc sfânt, ca să câștigăm puteri noauă pentru lupta din viitor.

Pentru lupta aceasta și pentru a putea duce la îndeplinire idealul național, trebuie să ne constituim într'un sfat, într'un consiliu național. Conducătorii DVoastră, prin rostul meu, vă fac propunerea, ca pe cine să alegeți în acel sfat și vă rugăm ca, fiind poporul românesc un popor de ordine și chibzuind și noi bine pe cine să alegeți, să-i primiți pe toți cu unanimitate. Sunt convins, că sunt mulți dintre DVoastră dornici de muncă pentru acest scop nobil. Dar n'au putut fi luați cu toții în această listă. Dreptaceea să nu se supere pentru

aceasta, ci dând mână cu mână să ne punem cu toții în slujba neamului, care acum, mai mult ca oricând altădată, are trebuință de toți fiii săi.

Propun deci să alegeți în sfatul național român pe următorii:

Andrei Ghidiu, Dr. Petru Barbu, Dr. Petru Comes, Dr. Cornel Cornean, Alexandru Diaconovich, Aurel Doboșan, Ion Dobromirescu, Dr. Petru Florianu, Ștefan Jianu, George Jumanca, Dr. George Lăbonțiu, Petru Lepa, George Neamțu, Nicolae Novăcescu, Ilie Orzescu, Martin Rada, Dimitrie Sgăvêrdea și Iuliu Vuia.

Adunarea alege acest Sfat național cu unanimitate.

Economul *Pantelemon Ambruș* propune, iar adunarea hotărăște, ca să se trimită o telegramă de credință și supunere Sfatului național român central.

I-a cuvântul apoi înv. dir. în retragere *Iuliu Vuia*, care aduce omagii prezidentului Statelor unite, *Wilson*, celui al doilea mântuitor al omenimei. Lanțul robiei s'a sfărâmat. Soarele libertății noastre a răsărit. După Vinerea Patimilor a trebuit să urmeze luminata zi a Invierii popoarelor.

Să ne arătăm popor vrednic în această mărită și sfântă zi! — Dă apoi îndrumări înțelepte poporului cu privire la purtarea sa în aceste vremuri istorice și îl îndeamnă la păstrarea ordinii, buneicuvinți, cinstind pe fiecare cetățean, fără deosebire de lege și de limbă. — Sfârșește acompaniat de mulțime cu *Deșteaptă-te Române!*

După acestea prezidentul încheie adunarea, iar mulțimea intonând „*Imnul Unirii*“ se înșirue, cu drapelul tricolor în frunte, spre reședința episcopescă. Aici *Dr. Cornel Cornean* roagă pe Prea Sfinția Sa părintele episcop *Dr. E. Miron Cristea*, să-și deie binecuvântarea arhipăstorească asupra activității, ce are să-o desfășure sfatul național român, întru mărirea neamului românesc.

Prea Sfinția Sa rostește vorbirea publicată în întregime în fruntea numărului nostru de astăzi. Nu-mi aduc aminte, ca vre'un arhiereu să fie rostit cândva o asemenea vorbire pătrunsă de astfel de însuflețire și dragoste românească.

Poporul imens răsplătește cuvintele de aur ale Păstorului său cu strofa ultimă din *Deșteaptă-te Române*: „*Preoți cu crucea în frunte*“. Apoi se reîntoarce în ordine deplină în fața magistratului orașenesc și aici cu ajutorul a 6 feciori chipeși, voinicul român *I. Dolnia* înfige, între aclamări fără de sfârșit, pe frontispiciul impozantei clădiri: Tricolorul românesc. Corul intonează „*Trei colori cunosc în lume*“ și apoi unul dintre fruntași mulțămind poporului pentru manifestarea sentimentelor sale naționale în mod atât de demn, roagă mulțimea să se resfire în liniște la vetrele sale.

Astfel s'a sfârșit poate cea mai de seamă zi în anele orașului nostru.

Datorăm mulțumită vouă conducătorilor, bătrâni și tineri, ai acestui ținut, — între cari fixez pe inițiatorul acestei adunări, pe dl asesor *Ștefan Jianu*, care a căzut la pat și astfel n'a putut fi de față, — cari v'ați înfrățit cu dragoste sinceră la ridicarea cu demnitate deplină a steagului libertății naționale; mulțumită fie popor credincios tradițiilor sfinte ale neamului și ascultător de glasul povățuitorilor tăi neînfricați; și închinare Tie, mărit arhiereu al neamului, care în aceste vremi istorice Te-ai înălțat la culmi neatrinse încă de vladică românească!

CĂTRĂ

iubitul cler din eparhia ortodocsă-română a Caransebeșului

Războiul de acum și duhul creștinesc, cuprins în soliile marelui prezident al Statelor Unite din America, **Wilson**, a provocat o epocală prefacere și în viața națională a poporului român din Transilvania și Ungaria. Astăzi toată lumea recunoaște fiecărui popor dreptul a dispune asupra sa. În consecința acestui principiu fundamental pentru viitoarea dezvoltare și organizare a poporului nostru român, **comitetul par-tidului național român**, ales de marea conferență națională, este recunoscut din partea tuturor factorilor competenți de conducătorul și reprezentantul legal al neamului nostru. Vrednicii bărbați ai conferenței și ai comitetului, tăria convingerii lor naționale, munca lor neobosită și suferințele de mucenici ale celor mai aleși fruntași în lupta pentru drepturile poporului român, precum și hotărârile demne ale conferențelor noastre naționale, sau ale marelui sfat, au înălțat cauza neamului și au contribuit în mare măsură la împlinirea aspirațiilor noastre naționale, a căror întrupare se apropie.

Acest comitet — și până la completarea sa — a luat numirea de **consiliul sau sfatul națiunii române**.

El este în aceste timpuri de prefacere cea mai înaltă autoritate națională a poporului român, care și în munca din viitor imploară mereu ajutorul lui Dumnezeu.

Sfânta tradițiune a bisericii noastre ortodoxe răsăritene a fost în slujbele sale totdeauna cu deosebită luare aminte la autoritatea, sau stăpânirea lumească. Cu atât mai vârtos trebuie să o facă aceasta biserica poporului român, pusă pe temelii naționale.

Deci — și până când Preasfințitul sinod episcopesc în deplina sa competență va statorni conform noilor stări de drept definitive ecteniile și pomenirile respective — dispun următoarele:

1. La Ectenia cea mare dela începutul slujbelor se adauge la locul cuvenit:

„Pentru înalta noastră stăpânire națională și pentru marele sfat al națiunii române — Domnului să ne rugăm“.

2. La ectenia după sfânta evanghelie:

„Încă ne rugăm pentru înaltă noastră stăpânire națională și pentru marele sfat al națiunii române, pentru stăpânirea, biruința, petrecerea, pacea, sănătatea, mântuirea și iertarea păcatelor lor, și pentru ca Domnul Dumnezeu mai ales să le deie spor și să le ajute întru toate lucrările lor spre binele obștească“.

3. La eșirea cu sfintele daruri, după pomenirea episcopului:

„Pe prea înalta noastră stăpânire națională și pe marele sfat al națiunii române — Domnul Dumnezeu să le pomenească întru împărăția Sa“.

Caransebeș, în ziua sf. marelui mucenic Dimitrie, 1918.

Cu arhiereasca binecuvântare:

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Din sfânta Scriptură

„Nici pământ străin nu am luat, nici ținem ceva străin, ci moștenirea părinților noștri, care vrăjmașii noștri fără judecată, cu oarecare prilej o au apucat; iară noi, având plilej, ne ținem de moștenirea părinților noștri“ (I Macav. 15, 33).

Sf. arhangeli Mihail și Gavril

Îngerii sunt duhuri fără trup, sunt nemuritori și Dumnezeu i-a zidit ca să-l slujască și să-l laude și cu cântări să-l preamărească. Numele înger înseamnă purtător de veste, pentru că îngerii poartă vestea lui Dumnezeu pe lume. Sunt 9 cete de îngerii, și între oștile cerești, arhangeli Mihail și Gavril sunt cei mai mari voevozi. Tot creștinul, fie drept, sau păcătos, are îngerul său păzitor. Îngerii sunt strejerii vieții noastre, ei gonesc dela noi toate puterile și ispitele diavolului, ei ne îndeamnă la faptele cele bune și în ceasul morții ei ne despart sufletele noastre de trup. De aceea să nu gonim dela noi pe sfinții îngerii cu păcatele și necurățiile noastre, căci dacă se îndepărtează dela noi îngerii lui Dumnezeu, atunci se apropie de noi satana, care ne împinge ca pe niște orbi în groapa păcatelor.

Biserica creștină încă din veacul al 4-lea, în soborul local din Laodicea, a legiuit cinstirea și prăznuirea sfinților îngerii, ca a slujitorilor lui Dumnezeu și a păzitorilor neamului omenesc. Preoți și creștini evlavioși începură a zidi biserici întru numele sfinților îngerii și arhangeli și zilele lor de prăznuire le petrecem în rugăciuni și slujbe dumnezeiești. Îngerii sunt totdeauna gata spre slujba lui Dumnezeu și vestesc oamenilor voința și mărirea lui.

La nașterea Mântuitorului nostru Isus Cristos, păstorii au auzit din cer cântarea îngerească: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, între oameni bunăvoire“. Prorocul Isaia a auzit din cer cântarea îngerească: „Sfânt, sfânt, e Domnul Savaot, plin e ceriul și pământul de mărirea lui“ (cap. 6. v. 3). Dumnezeu a trimis de multe ori în lume pe unii dintre îngerii, ca să vestească aleșilor săi voia și poruncile lui. Prin înger a împedecat Dumnezeu pe Avram dela jertfirea fiului său Isac. Arhangeli Gavril a vestit, precuratei fecioare Maria, zămislirea Mântuitorului. Tot acest arhangeli s'a arătat și a vestit păstorilor, că s'a născut Cristos Domnul. Tot el a vestit mironosiștelor învierea lui Isus Cristos. Îngerul tulbura în tot anul apa scaldătoarei Vitezda. Îngerul a adus veste și lui Zaharia pentru nașterea fiului său Ioan. Îngerul a scăpat pe apostoli din prinsoare. Îngerul s'a arătat apostolului Pavel, când călătorind pe mare era în primejdie a se îneca, și i-a vestit că va scăpa cu cei împreună călători și numai corabia se va îneca. Îngerii mijlocesc și duc rugăciunile noastre înaintea lui Dumnezeu, precum se adeverește aceasta la **Tovit** cap 12 st. 9. 10. 16. „Mai bine e a face milostenie, decât a strânge aur, că milostenia din moarte izbăvește și curăță tot păcatul. Cei-ce fac milostenie și dreptate, se vor umplea de viață, iar cei-ce păcătuiesc vrăjmași sunt vieții lor. Eu sunt **Pavel**, unul din cei 7 îngerii sfinți, cari aduc rugăciunile sfinților și ies înaintea mării celui sfânt.“

Îngerii se îngrijesc pentru oameni, popoare întregi și de aceea se numesc îngerii păzitori. Arhangeli Mihail așa mângăia pe prorocul Daniil, când era acesta în război cu împăratul Persilor: „Nu te teme Daniile, eu sunt Mihail unul dintre cei mai dintâi între cei mai mari și am venit să-ți spun ori câte se vor întâmpla poporului tău în zilele cele de apoi, deci nu te teme bărbatul doritor, pace fie, îmbărbătează-te și te întărește,“ (Daniil cap 10 v. 12, 13. 14. 19).

Biserica lui Cristos prăznuiește pe marii voevozi ai oștirilor cerești, pe arhangeli Mihail și Gavril, ca pe niște păzitori ai sufletelor și trupurilor noastre, cari neîncetat se roagă lui Dumnezeu, ca să ne mântuiască de nevoi și de primejdii și să dăruiască mai 'nainte de sfârșit iertare, curățire de păcate și îndreptare vieții tuturor, celor-ce cu dragoste îi cinstesc și aleargă sub acoperământul lor.

Preotul Vasilie

Deșteaptă-te Române!

Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte!
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori nici odată creșteți altă soarte
La care să se închine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori nici odată, să dăm dovezi la lume,
Că-n aste mâni mai curge un sânge de Roman,
Și că-n a noastre pepturi păstrăm cu fal' un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian.

Înalță-ți lata frunte și caută 'n jur de tine,
Cum stau ca brazii 'n munte voinici sute de mii;
Un glas ei mai așteaptă și sar ca lupi 'n stâne,
Bătrâni, bărbați, junii, tineri din munți și din câmpii!

Priviți mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Română națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele 'narmate cu focul vostru 'n vine,
„Vieață-n libertate, ori moarte strigăm toți“!

Pe voi vă nimiciră a pismei răutate,
Și oarba neunire la Milcov și Carpați!
Dar noi pătrunși la suflet de sfânta libertate,
Jurăm că vom da mâna să fim pururea frați!

O mamă văduvită dela Mihai cel mare,
Pretinde dela fii'și azi mână d'ajutor!
Și blastămă cu lacrimi în ochi pe ori și care,
În astfel de pericol s'ar face vânzător!

De fulgere să piară, de trăsnet și pucioasă,
Ori care s'ar retrage din gloriosul loc,
Când patria sa mamă cu inimă duiosă,
Va cere ca să trecem prin sabie și foc!

N'ajunse iataganul barbarei Semi-lune,
A cărei plăgi fatale și azi le mai simțim;
Acum se vără cnuta 'n vetrele străbune,
Dar martor ni e Domnul, că vii nu-o primim!

N'ajunse despotismul cu 'ntreaga lui orbie,
Al cărui jug din secolii ca vitele-i purtăm;
Acum se 'ncearcă cruzii, în oarba lor trufie,
Să ne răpească limba, dar morți numai o dăm!

Români din patru unghiuri, acum ori nici odată
Uniți-vă în cuget, uniți-vă 'n simțiri;
Strigați în lumea largă că Dunărea-i furată
Prin intrigă și silă; viclene uneltiri!

Preoți cu crucea 'n frunte! căci oastea e creștină
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt;
Murim mai bine 'n luptă cu glorie deplină
Decât să fim sclavi iarăși în vechiu-ne pământ!

A. Mureșan

Știrile săptămânii

Organizarea noastră națională. Din toate centrele românești ne sosesc rapoarte insufletește despre constituirea sfaturilor naționale locale și despre organizarea gardelor românești. Acestea sunt semne vădite ale unei premeniri conștiente și așteptată cu dor atâta amar de

Nr. 43.

veacuri. Cadrele foii sunt prea înguste decât să poată da loc tuturor schinteilor focului sfânt, care arde pe toate vetrele satelor noastre. Le vom păstra însă cu scumpătate, ca tot atâtea semne vădite de dragoste și de încredere, ce ni-o păstrează poporul românesc.

Garda națională din Caransebeș desfășură o febrilă activitate. Incazarmată în cazarma centrală de lângă reședința episcopescă, pe care falfăie două steaguri naționale, echipată cu vestimente și armatură ireproșabilă, ea este astăzi un corp disciplinat, capabil de a susține ordinea nu numai în oraș ci și în întreg ținutul nostru. În Caransebeș nici nu a obvenit până acum măcar un singur caz de transgresiune, așa că concetățenii străini, cari erau pregătiți la excese, sunt uimiți de disciplina poporului nostru. — Remarc ținuta vrednică a ofițerilor noștri, cari aleargă și pe sate în scopul organizării gardelor naționale. Îndeosebi avocatul-locotenent Dr. Alexandru Morariu și membrul consiliului național Iuliu Vuia sunt neobosiți cât privește această organizație.

Sfatul național român din Caransebeș e la înălțimea chemării. Se întrunește zilnic în ședințe, raportând fiecare membru despre desărcinarea misiunii, cu care a fost încredințat. Nici cea mai mică plângere, venită îndeosebi dela sate, nu o lasă neexaminată. Nizuește apoi cu deosebită perseverență pentru organizarea provinciei, având înaintea ochilor principiul, că numai un corp bine organizat poate să repurteze succese. În scopul acesta a lansat și Apelul publicat la alt loc al foii noastre:

Limba română are numai decât să se introducă ca limbă de propunere pentru toate obiectele de învățământ și la școlile primare comunale. Limba maghiară începe a se propune numai din clasa III în sus. Aceasta o admite noul ministru de culte și învățământ Martin Lovászy prin telegrama adresată episcopului nostru Miron. Deci toate scaunele școlilor comunale din *comunele românești să se folosească de acest drept.*

Obreja. Cu ocaziunea constituirii sfatului național și a gardei militare din Obreja, întâmplată sub conducerea esmișilor dela Caransebeș locotenent al gardei naționale: Dr. Alexandru Morariu, avocat, și Iuliu Vuia, s'a introdus și limba românească ca limbă de propunere a tuturor obiectelor de învățământ în școala comunală de acolo. Asemenea organizări s'au făcut până acum în mai multe sate din ținutul Caransebeșului. Ea urmează în toate comunele. Sfatul național comunal ia în mână conducerea tuturor afacerilor din acea comună și cu ajutorul gardei naționale locale susține ordinea.

Sfaturi și garde naționale s'au constituit și în comunele: Buchin, Cârpa, Apadia, Valeadeni, Iăz, Obreja, Borlova, Prisaca, Rugi, Prisian, Zervești, Turnul, Rueni, Bolvașnița, Vârciorova.

Corurile bisericesti să se pună pretutindenea în rând, ca să putem aduce în modul cel mai sărbătoresc mulțămîta lui Dumnezeu, pentru că ne-a învrednicit a ajunge aceste zile, pe cari abia în vis le-am prevăzut.

Corurile lumești, fanfarele ș. a. să se organizeze din nou, să se pue pe lucru, să învețe mai ales: „Deșteaptă-te Române“, „Pe al nostru steag e scris unire“, „Trei colori“ „Marsileza“ franceză ș. a. cântări, ca să ne putem veseli din toată inima, când va sosi ziua marelui sărbători.

Protest. Marele sfat al națiunii române a ridicat la guvernul maghiar protest față de cererea făcută generalului francez D'Esperey, ca să pînă la încheierea păcii să rămână ținuturile românești tot în grija direcțiilor vechi maghiare.

Caz de moarte. Stana Sârbu fiica primcodreanului Micșa Sârbu din Cornea a încetat din viață. O deplâng nemângăiații părinți Micșa și Magdalena Sârbu, sora Marinca măr. Udria, și cumnatul Aurel și nepoatele Aurora, Melania și Minerva. Întru pomenirea amintirii repositatei, dl Sârbu ne trimite 20 cor. pentru fondul Luminii. Dzeu să o odihnească în corturile dreptilor!

† **Ioan Călușeriu**, paroh în Buzad, a repositat. Îl jelesc nemângăiața soție și număr-oasele rudeni. Odihnească în pace!

Impăratul Wilhelm și moștenitorul tronului din Germania în sfârșit și-au dat abdicerea. Socialiștii au pus mâna pe cârma imperiului și străduiesc pentru prefacerea țării în republică. Și la frontul dela apus au încetat dușmăniile încheiând Germania armistițiu cu ententa.

În **Sebeșul-săsesc** s'au retras Sașii dela conducerea orașului, pe care au luat-o în mână Românii. Primar e *Dr. Lionel Blaga*.

Wilson recunoaște îndreptățirea cereșilor teritoriale ale României. Guvernul Statelor unite a trimis guvernului român următoarea notă: *Domnul meu!* Guvernul Statelor-Unite s'a cugetat la bună starea viitoare și întregitatea României totdeauna, ca la un stat liber și independent. Înainte de ce s'a iscat război între Statele-Unite și Austria-Ungaria președintele a trimis Regelui României o adresă, în care l-a asigurat de simpatia și stima sa. Situația însă s'a schimbat și prin urmare președintele dorește să își aduc la cunoștință, că *guvernul Statelor-Unite aderează la pretențiile poporului român, formulate înăuntrul și afară de hotarele regatului.* A fost martore suferințelor mari de cari a avut parte din partea dușmanilor și asupritorilor săi și jertfelor aduse pentru cauza libertății. Simpatizând cu cugetul și dorința unirei naționale a Românilor ce locuiesc pretutindeni, guvernul Statelor-Unite nu va pierde prilejul, ca la timp potrivit să își valideze influința pentru aceea, ca poporul român să își realizeze pretențiile politice și teritoriale juste, că acelea să fie asigurate față de ori-ce atac extern. Primește Domnul meu exprimarea repetită a stimei mele. Secretarul de stat: *Robert Lansing*.

Numirea stradelor din orașul Caransebeș cerem să se schimbe, căci nu mai voim, ca zilnic să ne reamintim numele unor persoane odioase pentru majoritatea locuitorilor. Un membru al „Sfatului național“ să studieze cauza și la timp potrivit să se facă schimbarea. O stradă ar trebui botezată „Strada 25 Octomvrie“.

Știri bune. Preavrednicul român *Dr. Iuliu Maniu* a fost instituit de cătră marele sfat al națiunii române un fel de ministru de război și pentru lucrările din afară (esterne). El pune în rând din Viena afacerile întemeierii gardei militare naționale române.

— În fruntea sfatului militar român din Viena a fost pus viteazul general *Baron Ion Boieriu*. În curând va pleca în Bucovina, Ardeal și Ungaria spre a vedea, cum s'a organizat garda națională. Iară de comandant suprem s'a așezat generalul *George Domășneanu*, unul dintre cei mai de valoare muncitori din ministerul de războiu dela Viena.

— Ministrul președinte ungar *Károlyi* a declarat — la cererea Românilor — că soldații și ofițerii români au să facă jurământ numai pe steagul român. Ei vor primi și pe viitor plățile lor.

— Cel mai neînfricat luptător al neamului românesc în cursul vremurilor grele, acum trecute, *Vasile Goldis*, a făcut unui ziarist următoarea declarație:

Principiile lui Wilson trebuie să se realizeze. Toți cei de-o limbă trebuie să fie la un loc. De aceea nota lui Wilson o înțeleg așa, că

Ardealul se desface de Ungaria. E și lucru firesc, cătă vreme Români sunt în majoritate în Ardeal. Au trecut vremurile, când minoritatea a putut stăpâni masse mari de popoare. Câteva sute de oameni cu privilegiu au expropriat în Ungaria drepturile milioanei. S'au schimbat lucrurile. De aici înainte marea majoritate a poporului se va guverna pe sine și pe minoritatea cu care conviețuește. Așa e logic și just. Pământul unde locuiesc Români în majoritate e pământ românesc și fiindcă Ardealul e astfel de teritor, e firesc să aparție României — dar nu numai Ardealul, ci și toate teritoriile Ungariei, unde Români sunt în majoritate. Sașii și Săcuii vor avea autonomie deplină: școli, administrație, judecătoria cu limba maternă, dezvoltarea liberă a așezămintelor lor culturale — nimeni nu se va ingera în afacerile lor interne, în înțelesul adevărat al principiilor lui Wilson.

Hotarul care desparte România de Maghiari trece aproximativ prin Chitighaz. Și deoarece aici hotarele etnice vor fi totodată și hotare politice, Aradul va aparține teritoriului românesc. — Cât despre viitoarea Ungarie d-l Goldis a spus următoarele:

— Va avea un teritor ca România de mai înainte; pe acest teritor vor locui numai Maghiari.... Țara maghiară va primi spre Triest, Fiume, eventual spre Constanța o linie liberă de vamă și astfel, intrând în comerțul universal, s'ar putea desvolta și îmbogăți în pace și liber, cu atât mai vartos, că nu va mai avea dușmani. Națiunile din jur îi vor sta în ajutor, nu va mai avea griji cu naționalitățile și Țara maghiară, deși va fi mică, va fi cu adevărat Țară maghiară. Căci doar după marea conferență de pace d-raverile mărunte ale națiunilor le va regula un codice internațional. Națiunile vor trăi și lucra ca indivizi ai unui stat uriaș și precum libertatea singuraticilor cetățeni e prețioasă în urma cătușelor stăngenitoare ce și le-au pus ei înșiși, astfel în marele stat universal singuraticile națiuni vor fi atari indivizi, cari sunt datori să viețuiască după legile marelui comunități a națiunilor. Acest fapt va fi începutul păcii veșnice. Conferența de pace are menirea, să creieze această ordine ideală pe pământ.

Tratatul de armistițiu între Ungaria și Ententa. Ministrul președinte *Károlyi* s'a dus la Belgrad unde s'a întâlnit cu comandantul trupelor ententei, generalul *Franchet D'Esperey*. La această întâlnire s'au petrecut următoarele: *Károlyi* cetește *memorandul guvernului maghiar*, în care schițează situația politică, militară și economică a Ungariei renăscute prin revoluție.

În *memorandul* acesta între altele se spune, că războiul acesta e opera monarhiei austro-ungare feudale, care s'a însoțit cu militarismul prusiatic. Ei vin ca ministrii poporului maghiar și nu ca ministrii regelui. În țară vor asigura toate libertățile și libera dezvoltare a tuturor popoarelor. În politica externă ei nici nu vreau să audă de alianța cu imperialismul german.

În *cursul vorbirii* lui *Károlyi*, generalul de mai multeori a făcut semn de reprobară. Iar la declarația, că Ungaria este stat neutral, generalul a spus hotărât: „Ungaria nu este stat neutral, ci este învinsă“.

La afirmațiunea lui *Károlyi*, că ei au venit ca reprezentanții poporului maghiar, generalul *D'Esperey* a întrerupt zicând:

— *Dar nu sunteți și reprezentanții celorlalte națiuni din Ungaria.*

Luând cuvântul generalul, între altele, spune: — Poporul francez i-a iubit pe Maghiari cătă vreme au luptat pentru libertate împotriva Germanilor. Toți Francezii au avut simpatii pentru Maghiari până la anul 1867. Atunci însă simpatia și fața de o Ungarie ca aceasta, unele popoare ale antantei au aceeaș dușmănie ca și față de Ungaria. *D-voastră ați mers cu ei, veți lua pedeapsa tot cu ei“.*

Nici presa D-voastră n'a fost cinstită, ci conștient a calomniat pe Francezi.

La obiecțiunea lui Jászai, că nu întreaga presă, — generalul a bătut energic cu piciorul: Destul! Destul! Poporul francez este generos și iartă pe Maghiari — numai pe Maghiari. Poporul ceho-slovac, român, jugo-slav e altceva — continuă generalul — și deschizându-și palma zise: „Pe palmă port națiunile voastre. Un semn mic și pleacă în contra voastră și ați fi pustiiți“. Când au fost prezentați membrii delegației și când Csermák a spus, că este președintele consiliului militar, surprins a exclamat:

„Apoi D-voastră într'atât ați decăzut!?“

După acestea le-a publicat cele 18 puncte de armistițiu:

1. Guvernul maghiar e dator a evacua teritoriile cu următoarea linie de demarcație: Sotomeșul, Bistrița, Mureș-Oșorhei, Murășul până la intrarea în Tisa, Szabadka, Baja, Pécs și cursul Dunării până la hotarul croato-slavon. În teritoriile acestea nu pot rămânea trupe, ele rămân însă și mai departe în administrarea guvernului maghiar.
2. Se cere demobilizarea completă.
3. Trupele ententei pot ocupa toate punctele strategice ale Ungariei.
4. Regulează chestia trenurilor.
5. Flotila Dunării se predă antantei.
- 6—7. Restabilirea liniilor ferate, telegrafice și telefonice în Serbia.
- 8—10. Punerea la dispoziție a mijloacelor de comunicație, depunerea și adunarea armelor, dimitera prizonierilor și internaților.
11. Desarmarea trupelor lui Mackensen.
12. Chestia recvirărilor.
13. Depărtarea minelor din apele Dunării.
14. Ententa ia sub supraveghiere poșta, telefonul și telegraful Ungariei.
15. Aliații pot trimite atașați pe lângă ministrii maghiari.
16. Intreruperea tuturor legăturilor cu Germania.
17. Ori unde ar izbucni revoluție în Ungaria, antanta are drept să ia în administrare proprie respectivele teritorii.

Delegații maghiari s'au opus acestui punct, argumentând, că Slovaci, Români, Slavii de sud ar încena anumit răscoală în scopul acesta. După lungi discuții punctul acesta s'a formulat astfel, că autoritățile ententei nu se pot ingera în administrarea internă a Ungariei.

18. Încetarea dușmăniei îndată după iscălirea tratatului.

Delegații n'au iscălit tratatul; așteaptă întâi răspunsul antantei la următoarea telegramă:

Delegația de pace a guvernului maghiar, de sub conducerea premierului Károlyi, primește în principiu condițiile de armistițiu împreună cu condițiile primite pe frontul italian. Încredințării guvernului maghiar însă numai în acel caz iscălesc tratatul, dacă antanta asigură în conferința de pace hotarele de azi ale Ungariei — fără Croația-Slavonia — împotriva atacurilor de ori unde, fie din partea Nemților, fie din partea Cehilor, Românilor, sau chiar a Slavilor de sud.

Răspunsul antantei a sosit în momentul ultim. Guvernul Maghiar, bazat pe acest răspuns, a hotărât subscrierea condițiilor în întregime. Fapt e și aceea, că trupe sârbești și franceze au intrat în țară, înaintând dela Panciova și Biserica-albă, la Vârșeț, Detta. E vorba să ocupe întreg Bănaful. Poporația rămâne toată acasă și e în deplină liniște, căci ententa a intrat în țară numai pentru susținerea păcii.

Calendarul săptămânii

Noemvrie

Brumar

Zilele săptămânii	Data	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	1	SS. f. de arg. Cosma și Damian
Vin.	2	Mii Achindin, Pigasie
Sâmb.	3	Mii Achepsima, Aitala, Iosif
Dum.	4	C. Ioanic.; Mii Nicandru, Erm.
Luni	5	Mii Galact. și Epistimia soț. sa.
Mărți	6	P. Pavel märt. Patr. Con.
Merc.	7	SS. 33 Martiri și C. Lazar

Proprietar-editor: Dr CORNEL CORNEAN

REGULAMENT

pentru înființarea și lucrarea Consiliilor și Gardelor naționale române din comunele aparținătoare C. N. R. din Caransebeș.

1. Fiecare comună întrunită în adunare națională alege consiliul național român local, care se supune C.N.R. din Caransebeș.
2. Numărul membrilor din consiliu să fie cel mult 10.
3. Consiliul național român local are datoria să îndeplinească toate dispozițiile (îndrumările) luate de Consiliul național român central (din Arad) prin Consiliul național român din Caransebeș.
4. Fiecare Consiliu național român local are să-și țină de sfântă datoria lățirea și întărirea sentimentului național și să se ferească de a fi ademiniți pentru scopuri străine intereselor noastre naționale.
5. Consiliul național român local are datoria să grijască de ordinea publică din comună, de apărarea vieții și a averii fiecăruia fără deosebire de neam și lege.
7. Fiecare Consiliu național român local trebuie să depună jurământul prescris de Consiliul național român central, înaintea adunării naționale locale.

8. Consiliul național alege garda națională din elemente de cea mai mare încredere, care este supusă Consiliului național și stă sub comandamentul unui ofițer sau în lipsa acestuia, sub a unui subofițer.

9. Gardiștii folosesc uniforma militară de care dispun, ori vestminte (haine) civile. Ca insignii (semn) poartă gardiștii un brățar tricolor la brațul stâng cu inscripția „Garda națională română“. Deocamdată se pot folosi și brățare provizorii.

10. Conducătorul gardei comunale trebuie să trimită lista gardiștilor la Consiliul național român din Caransebeș, dela care, în caz de lipsă, primește și armele și instrucțiile necesare.

11. Garda națională română din comuna respectivă, trebuie să depună jurământul prescris Consiliului național român local.

12. Gardele comunale din satele învecinate, în caz că ar obveni turburări, să se ajute una pe alta și să ceară ajutor din centru.

13. Garda se plasează (încvartirează) în casa comunală sau în alt edificiu public.

14. Despre gardiști este a se conduce o listă pentru evidența permanentă, care să cuprindă naționalul (locul nașterii, locuința, etatea și starea familială) și toate schimbările în persoane.

15. Soldații cari voesc să între în garda națională română din Caransebeș pe lângă întreaga întreținere și o anumită soldă au să se prezinte Consiliului național român din Caransebeș spre a forma batalionul românesc.

Jurământul, ce-l depun membrii consiliilor și gardelor naționale e următorul:

Eu jur atotputernicului Dzeu, cumcă întru toate voi fi cu credință și supunere Consiliului național român din Ungaria și Transilvania, care este supremul for al națiunii române din Ungaria și Transilvania. Conștiu de datorințele ce ne impun vremurile istorice de azi, jur că în toate manifestările vieții mele voi fi fiu credincios națiunii unitare române.

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Dela Consiliul Național Român din Caransebeș

Frați Români!

Stăm înaintea judecății lumii.

Suntem încă stăpâni pe viitorul nostru.

Dela noi atârnă, dacă acest viitor va fi bun sau rău, fericit sau nefericit.

Viitorul ne surâde, dacă în aceste vremuri de grea încercare ne dăm seamă de ceea ce facem. Va fi bine de noi, dacă faptele noastre ne vor pune în rândul popoarelor vrednice de o soarte mai bună, la dincontră soarta popoarelor nemernice ne va ajunge.

Războiul, de care nu suntem vinovați, ne-a însălbătăcit. Să ne desbărăm de sălbătăcia, cu care ne-am dedat în vremea războiului și care e străină de firea Românilor. Nimic ca această sălbătăcie nu ne poate necinsti numele în fața lumii.

Să ținem cu tărie la legea și limba noastră strămoșească!

Ordinea să domnească între noi!

Iată calea mântuirii și fericirii noastre!

Să gândim bine, că de purtarea noastră au să-și dea seamă cei mai aleși fii ai neamului nostru, *Consiliul Național Român Central*, înaintea aleșilor lumii întregi, cari vor împărți mâne-poimâne dreptatea pe pământ. Nu atât trecutul, cât mai ales prezentul va fi pus în cântarul dreptății și va fi vai de noi și de viitorul nostru, dacă limba acestui cântar va arăta, că nu suntem vrednici de ceea ce cerem și așteptăm de veacuri.

Fraților, nu ni se cer lucruri, cari ar trece peste puterile noastre. Ascultați, supuneți-vă!

Și dacă îndemnurile noastre binevoitoare nu sunt destul de puternice, ca să vă deschidă ochii minții voastre și să ne înțelegeți, gândiți-vă la suferințele trecutului și la blăstămul copiilor, nepoților și strănepoților voștri, cari vă vor afurisi, că n'ați fost oameni la loc, când s'a împărțit dreptatea în lume.

Fiți treji! Prindeți clipa unui viitor fericit! Ascultați glasul Consiliului Național Român Central — *astăzi singura noastră stăpânire și ocârmuire*, — care prin glasul nostru vă roagă și poruncește:

1. Dați mână toți cei buni și cinstiți și susțineți ordinea, apărați viața și avutul oamenilor fără deosebire de neam și lege.

2. Primiți cu încredere bărbații trimiși de noi, ca să vă lumineze și ajute.

3. Constituiți-vă în Consilii naționale și Garde locale române.

4. Fiecare ofițer și soldat român, care încă nu s'a anunțat și nu are împărțire, are datoria să se prezinte fără amânare la *Cancelaria Consiliului Național Român din Caransebeș* (lângă Banca Poporală). Caransebeș, la 10 Noemvrie 1918.

Consiliul Național Român:

Andrieu Ghidiu, Dr. Petru Barbu, Dr. Petru Comes, Dr. Cornel Cornean, Alexandru Diaconovich, Aurel Doboșan, Ioan Dobromirescu, Dr. Petru Florianu, Ștefan Jianu, George Jumanca, Dr. George Lăbonțiu, Petru Lepa, George Neamțu, Nicolae Novăcescu, Ilie Orzescu, Martin Rada, Dimitrie Sgavârdea și Iuliu Vula.

Pentru Consiliul Național Militar Român:

Căpitan Ioan Manlu,
Locotenent Dr. Alexandru Morariu.